

EUROPSKA AGENDA ZA KULTURU

PLAN RADA ZA KULTURU 2011. – 2014.

IZVRŠNI SAŽETAK

IZVJEŠĆE DOBRE PRAKSE O STRATEGIJAMA POTPORE IZVOZU I INTERNACIONALIZACIJI KULTURNOG I KREATIVNOG SEKTORA

OTVORENA METODA KOORDINACIJE (OMK)

RADNA SKUPINA EKSPERATA DRŽAVA ČLANICA EU O KULTURNOM I KREATIVNOM SEKTORU

1. Uvod

Kulturni i kreativni sektor (KKS) u strateškom je položaju promicati pametan, održiv i uključiv rast u Europskoj uniji (EU) te stoga u potpunosti doprinosi Strategiji Europa 2020. Politike promicanja pametne internacionalizacije i izvoza potrebne su kako bi većina malih organizacija i tvrtki mogla funkcionirati u globalnom okruženju i doprijeti do novih publika i tržišta u cijelom svijetu. U takvim okolnostima, neophodno je identificirati učinkovite službe potpore, olakšati pristup stranim tržištima, ojačati regulatorne dijaloge i procijeniti moguće načine podjele rizika. Udruživanje resursa i povećana suradnja između različitih aktera u EU mogli bi se dodatno istražiti kako bi se promicala jača europska kulturna i kreativna prisutnost na svjetskoj sceni, kao i privlačna europska slika mosta između naše izvrsnosti u području baštine i suvremene kreativnosti.

2. Kontekst izvješća

Ovo izvješće rezultat je rada Radne skupine Otvorene metode koordinacije (OMK) o strategijama potpore izvozu i internacionalizaciji kulturnog i kreativnog sektora, skupine eksperata koji predstavljaju 28 država članica, a koja je pokrenuta u listopadu 2012. u sklopu Plana rada za kulturu 2011. – 2014. Vijeća. Izvješće se temelji i nadopunjuje postojeću literaturu o potencijalu kulturnog i kreativnog sektora u Europskoj uniji i prvo je takve vrste s posebnim naglaskom na izvoz i internacionalizaciju kulturnog i kreativnog sektora.

Izvješće također predstavlja najnoviju kariku u lancu dokumenta koje su izradile različite radne skupine OMK u skladu sa sadašnjim i budućim planovima rada za kulturu Vijeća. Uz politike i značajan broj dobrih praksi iz različitih država članica, ovo izvješće ilustrira impresivan niz mjera i aktivnosti koje se provode u Europi kako bi se ostvarivali ključni ciljevi kulturne politike.

3. Izvoz i internacionalizacija KKS-a – SWOT analiza

Osnovna priča koja podržava izvoz i internacionalizaciju KKS-a vrlo je jasna i jednostavna. Europa obiluje kulturnom raznolikošću, iznimnom kulturnom baštinom, visokokvalitetnim obrazovanjem, stotinama tisuća tvrtki koje proizvode obilje proizvoda i usluga, a globalno tržište stalno raste. Europski politički diskurs sve više prepoznaje te prednosti i mogućnosti.

Glavne slabosti i izazovi su prevlast vrlo malih tvrtki, slabosti posrednika i pitanja vezana uz upravljanje pravima. Ostale slabosti i izazovi uključuju:

- ograničen pristup financiranju promicanja izvoza zbog nematerijalne prirode imovine KKS-a, te stoga nedostatni resursi za ključne mjere promicanja izvoza: pakiranje, marketing i brendiranje;
- nedostatak informacija o međunarodnim trendovima, ciljnim tržištima i njihovim pravilima kao i konkurenциji i sklonostima potrošača;
- nedostatak prikladnih i koordiniranih mjera vlada i javnih tijela za potporu izvozu i nedostatak izvora financiranja prekogranične suradnje, s obzirom na to da većina mehanizama financiranja ima nacionalni fokus;
- nedostatak opsežnih međunarodnih mreža što otežava pronalaženje partnera, distributera ili prodavatelja;
- sektor i podsektori nedovoljno su organizirani, a međunarodna promocija ostavljena je individualnim igračima;
- internacionalizacija i izvozne vještine nisu uključene u kreativne kurikulume;
- ostali sektori nisu svjesni dodane vrijednosti koju bi im KKS mogao dati u pogledu izvoza i internacionalizacije;
- fragmentacija tržišta i jezične barijere.

4. Dobra praksa u državama članicama

Usprkos gore navedenim izazovima i slabostima, izvješće naglašava ogroman potencijal za internacionalizaciju u kulturnom i kreativnom sektoru kao i uspješno provedene mjere potpore u cijeloj Europi. U izvješću je glavni naglasak stavljen na predstavljanje dobrih praksi u državama članicama. Poglavlje posvećeno tome podijeljeno je u osam kategorija mjera koje zajedno sadrže 34 prakse i primjera:

- namjenske strategije za izvoz u KKS;
- potpora općem poslovnom razvoju s naglaskom na KKS;
- internacionalizacija kulturne politike;
- potpora mrežama i klasterima;
- potpora međunarodnoj promociji;
- mjere potpore na razini EU;
- potpora izložbama, festivalima, sajmovima i trgovinskim misijama kao i drugim događanjima i aktivnostima vezanim uz izvoz;
- potpora međuregionalnoj suradnji.

Uz ilustrativne primjere iz država članica EU, izvješće donosi i prakse drugih zemalja poput Kanade i Japana.

5. Zaključci i preporuke

Glavni dio izvješća usmjeren je na primjere uspješnih strategija potpore internacionalizaciji i izvozu u državama članicama EU. Radna skupina se međutim osvrće i na slabosti i izazove koje trebaju rješavati kreatori politike na različitim razinama i predlaže da se razmotre sljedeće vrste intervencija kako bi se uhvatilo u koštac s utvrđenim izazovima.

Vezano uz potporu i financiranje:

- dodijeliti posebnu potporu ključnim mjerama promicanja izvoza pakiranja, marketinga i brendiranja;
- uspostaviti fond razvoja proizvoda za druge niše u KKS-u a ne samo one tradicionalne;
- osmisliti mjere poticanja uprava, agenata i drugih sličnih posrednika;

- uspostaviti odgovarajuće sheme za sudjelovanje tvrtki KKS-a na festivalima, sajmovima i tržištim;
- promicati poslovne modele i logiku zarade temeljene na pravima intelektualnog vlasništva u cilju jačeg privlačenja javnog i privatnog financiranja uključujući bespovratna sredstva, zajmove, jamstva, kapital, itd.;
- povećati sinergiju i koordinaciju između različitih shema javne potpore i financiranja kako bi se uspostavili jasni putovi za internacionalizaciju i rast.

Vezano uz prava intelektualnog vlasništva:

- osigurati visoku razinu zaštite autorskih i srodnih prava kao i učinkovitost i transparentnost upravljanja kolektivnim pravima i prekograničnog licenciranja;
- surađivati s trećim zemljama na unaprjeđenju njihovih zakona o autorskim pravima i borbi protiv piratstva;
- surađivati na iznalaženju metoda za ocjenu vrijednosti prava intelektualnog vlasništva i nematerijalne imovine kako bi se olakšalo njihovo korištenje tvrtkama KKS-a kao instrumenata osiguranja pri dobivanju jamstava, zajmove i drugih oblika financiranja.

Vezano uz suradnju i vidljivost KKS-a:

- promicati nacionalne i međunarodne mreže KKS-a kako bi mogle pružiti bolju potporu kulturnom izvozu i internacionalizaciji i otvaranju stranih tržišta;
- razviti europsku prekograničnu potporu izvozu izvan EU pod ingerencijom EU-a za posebne klastere;
- organizirati nagrade ili natjecanja u cilju podizanja vidljivosti izvoza i internacionalizacije;
- osmisliti kampanje podizanja svijesti s primjerima dobre prakse kako bi se istaknulo kako kroz suradnju s KKS-om drugi sektori mogu imati koristi u izvozu;
- predstavljati izložbe na razini EU u trećim zemljama.

Vezano uz profesionalno i dodatno obrazovanje i ospozobljavanje

- razviti poticaje za uzajamnu razmjenu između obrazovnih institucija, pružajući međunarodni opseg kulturnim i kreativnim disciplinama (upravljanje umjetnostima, itd.) i promicati razmjenu tečaja između sveučilišta ili odjela sveučilišta;
- podizati svijest o potrebi integriranja općeg upravljanja i vještina internacionalizacije i izvoza u kulturne i kreativne kurikulume i promicati integraciju korisnika;
- pružiti potporu ospozobljavanju u profesionalnom menadžmentu (primjerice, specifični seminari/radionice u suradnji sa nacionalnim uredom za izvoz ili koje taj ured provodi);
- pružati potporu sudjelovanju posrednika u mogućnostima ospozobljavanja i umrežavanja;
- promicati priznavanje vještina i profesija u kulturnim i kreativnim područjima kroz financiranje profesionalnih udruženja.

Ukoliko želite pročitati cijelo izvješće, molimo koristite sljedeći link:
http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/policy-documents/omc-working-groups_en.htm

Supredsjedatelji Radne skupine OMK o strategijama potpore izvozu i internacionalizaciji KKS-a:

Ragnar SIIL (EE), e-mail: ragnar.siil@creativitylab.ee
Kimmo AULAKE (FI), e-mail: kimmo.aulake@minedu.fi

Europska komisija:

Opća uprava za obrazovanje i kulturu / Directorate-General for Education and Culture/Uprava E-kultura i kreativnost /Directorate E Culture and Creativity/
Jedinica E1 – Kulturna politika i međukulturni dijalog /Unit E1 – Culture Policy and intercultural dialogue/
E-mail: EAC-UNITE-E1@ec.europa.eu

Aneks:

Mapiranje strategija izvoza i internacionalizacije kulturnih i kreativnih industrija u državama članicama EU /Mapping of Cultural and Creative Industry Export and Internationalisation
Strategies in EU Member States, Judith STAINES and Colin MERCER, European Expert Network on Culture (EENC), 2013 //
<http://www.eenc.info/wp-content/uploads/2013/04/JStaines-CMercer-Mapping-CCI-Export-Strategies-Feb-2013.pdf>

Relevantni linkovi:

Web stranica Opće uprave za obrazovanje i kulturu, Kulturne i kreativne industrije /DG Education and Culture, Cultural and creative industries/:
http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/cultural-and-creative-industries_en.htm

Komunikacija Europske komisije Promicanje kulturnih i kreativnih sektora za rast i radna mjesta u EU /European Commission Communication Promoting cultural and creative sectors for growth and jobs in the EU, COM(2012)537/:

http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/documents/com537_en.pdf

Priručnik politike OMK-a o strateškom korištenju strukturnih fondova za poticanje potencijala kulture za lokalni, regionalni i nacionalni razvoj /OMC Policy Handbook on the strategic use of Structural Funds to foster the potential of culture for local, regional and national development/:

<http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/documents/policy-handbook.pdf>

Europska komisija, Zelena knjiga o oslobođanju potencijala kulturnih i kreativnih industrija /European Commission, Green paper on unlocking the potential of cultural and creative industries/:

http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/cultural-and-creative-industries/green-paper_en.htm